

*Jotta elämä olisi reilumpaa.
Ihan kaikkialla.*

Hallitusohjelma 2023–2027

Näkökulmia ja havaintoja kehityspolitiikan sekä kestävän kehityksen näkökulmista
Fingon jäsenten infotilaisuuden 21.6.2023 täydennetyt materiaalit

Aiheet

- Pääpiirteet hallitusohjelmasta
- Mitä tiedämme leikkauksista?
- Fingon suositusten ilmeneminen

Vahva ja välittävä Suomi

Neuvottelutulos hallitusohjelmasta 16.6.2023

Poimintoja hallitusohjelmasta

Pääpiirteet hallitusohjelmasta

- **Kestävä kehitys näkyy hyvin kapeasti.** Siihen ei systemisesti tai laaja-alaisesti viitata hallitusohjelmassa.
- **Kehitysyhteistyön painoarvo alenee.** Kehitysyhteistyömäärärahoista leikataan yhteenlasketusti noin miljardi euroa koko vaalikauden aikana.
- **Ihmisoikeudet, yhdenvertaisuus eivät korostu.** Kuitenkin ohjelmassa todetaan, että Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia. Myös monenkeskisyys ja sääntöperusteisuus todetaan perusteiksi.
- **Näkökulmana Suomen kansallinen etu** tulee useassa kohdassa esille
- **Sota Ukrainassa** määrittää paljolti koko kansainvälistä politiikkaa, myös kehityspolitiikkaa

Pääpiirteet hallitusohjelmasta

- **Kehitysjärjestöjen työlle annetaan tunnustustus** (joka ilmeisesti näkyy myös rahoituksessa), painoarvoa jopa vahvistetaan – tosin kielteisesti leikkaamalla muualta kehitysyhteistyöstä.
- Kehitysyhteistyössä **kahdenvälisen yhteistyön painoarvoa alennetaan.**
- Kehityspolitiikan **ylivaalikautisesta selonteosta luovutaan**, mutta ylivaalikautisen päätavoitealueita mainitaan ohjelmassa.
- **Kestävää taloutta käsitellään kapea-alaisesti:** siihen viitataan lähinnä fiskaalisessa mielessä (valtionalouden sopeutus).
- **Globaaliin kansalaiskasvatukseen ei ole viittauksia.**
- **Ilmastopolitiikassa on kansallinen painotus** – ei viittauksia kansainväliseen ilmastopolitiikkaan tai ilmastorahoitukseen.

Myönteistä: kaikuja pitkäjänteisyydestä

- **Kepo:** Monet kehityspolitiikan painotukset pysyvät, mutta lähestyminen muuttuu: demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta, naisten ja tyttöjen aseman, itsemääräämisoikeuden sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden vahvistaminen.
- **UTP:** Sääntöperusteisuuden ja kv-yhteistyöhön sitoutuminen periaatteina.
- **Kepo:** Tarkoitus rakentaa ”kestäviä kumppanuuksia, jotka perustuvat molemminpuoliseen hyötyyn ja kunnioitukseen” ja ”**vähentää epätervettä taloudellista ja poliittista riippuvuutta** ulkovalloista”. Toisaalta:
 - Suomen etua korostetaan
 - Kehitysrahoituksessa suomalaiset toimijat (ml. järjestöt) ovat painopisteenä
- **Rahoitus:** 0,7:kin mainitaan. Tosin 0,2 ja 85 % ei mainita.
- **Rahoitus:** Järjestöjen kv-rahoitusmahdollisuuksia vahvistetaan. HOX. Miten?

Epäselvää: kv-politiikan paradigma muuttuu, miten?

- **Kepo:** “Suomi **keskittyy olennaisimpiin kumppanimaihin**”
- **UTP:** Hallitus toteuttaa **ulkoasiainhallinnon uudistuksen** tukemaan uutta ulko- ja turvallisuuspolitiikan aikakautta –tavoitteena keskittyä Suomen UTP intresseihin, talouskasvun edistämiseen, kansainvälisiin taloussuhteisiin ja teknologiseen kehitykseen.
- **Kepo/UTP:** **Afriikka-strategian** tulevaisuus on epäselvä
- **Kepo:** **Kehitysyhteistyö ehdollistetaan** “kansainvälisen sääntöperusteisen järjestyksen tukemiselle”
- **Kepo/UTP:** **Ukraina** on hallituskaudella Suomen suurin kehitysyhteistyön kumppani.
- **UTP:** ”Hallitus tarkastelee ulkosuhteita kokonaisvaltaisesti, hallinnonalojen rajat ylittäen” – kokonaisvaltaisesti, mutta mistä näkökulmasta?

Epäselvää erityisesti kehityspolitiikassa

- **Rahoitus:** Kallistuu myönteiseen: ”**Selvitetään kehitysyhteistyöhön tehtävän lahjoituksen vähentämistä** verotuksessa tai vapaaehtoisen lahjoituksen tekemistä verotuksen yhteydessä”
- **Rahoitus:** Kallistuu myönteiseen: uusi **kehy-rahoituksen suunnitelma**
- **Kepo:** **Yritysten/yksityissektorin roolia vahvistetaan** – tässäkin mietityttää, miten?
- **Kansalaisjärjestöt:** Liittyen yleisesti kansalaisjärjestöihin:
”**Hallitus valmistelee kansalaisjärjestöstrategian** ja sen toimeenpanosuunnitelman.
- **Kepo:** ”Hallituksen tavoitteena on edistää ja kasvattaa suomalaista **rauhanvälitysoosaamista**”

Kielteistä: kestävän kehityksen ja kehitysyhteistyön edellytyksiä heikennetään

- **Kepo: leikkauksia tulee** yhteenlaskettuna miljardi vaalikauden aikana (kts. tulevat diat).
- **Kepo: Ylivaalikautinen kehityspoliittinen selonteko:** ei olekaan ylivaalikautinen. Tulee uusi: “Hallitus linjaa osana kansainvälisen talous- ja kehitysyhteistyön selontekoa kehityspolitiikan painopisteistä”.
- **Kepo: Ukraina-ehdollisuus:** ”Suomi ei jaa kehitysapua hallinnoille tai toimijoille, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa”. Huom. kuitenkin: ”Hallitus tukee mahdollisuuksien mukaan Venäjän kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä.”

Kielteistä: kestävän kehityksen ja kehitysyhteistyön edellytyksiä heikennetään

- **Kepo: vastaanottoehto:** kehitysyhteistyö ehdollistetaan omien kansalaisten vastaanottamiselle
- **Keke: Kestävä kehitys ei juurikaan näy ohjelmassa juurikaan:** ”kestävä kehitys” tai ketään ei jätetä jälkeen -periaate tulevat todella kapeasti esille
- **Keke:** Kestävän kehityksen systeminen ymmärtäminen ja sen myötä mm. **johdonmukaisuuden** kokonaisvaltainen hahmotus eivät toteudu hallitusohjelmassa.
- **UTP:** Suomi ei NATO:n jäsenenä päättänyt profiloitua naiset, rauha ja turvallisuus; nuoret rauha ja turvallisuus tai inhimillisen turvallisuuden edistämisessä

Kielteistä: keke-kehy heikkenevät

- **Keke/kepo:** Eriarvoisuuden purkaminen / yhdenvertaisuuden edistäminen eivät tule esille: vain neljä mainintaa, kaikki kansallisia
- **Kepo:** ”Suomi edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia läpileikkaavasti ulkopolitiikassaan”
aiemmin oli ”edistää sukupuolten tasa-arvoa” = eri asia; **tiputettu seksuaali- ja lisääntymisoikeudet**
- **Ilmasto:** hiilen talteenotto (CCS) ja vapaaehtoiset hiilimarkkinat, epävarmoja ja riskialttiita keinoja
- **EU:** Suomen keskeinen prioriteetti tulee ohjelmaluonnoksen mukaan olemaan ”Suomen kansallisen edun edistäminen ja puolustaminen” EU:ssa = huolestuttava lähtökohta, jos tulkitaan lyhytnäköisesti
- **GKK:** ei mainintoja globaalista kansalaiskasvatuksesta. Sentään epämääräisiä viittauksia, kuten:
”Edistetään demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen hyvien käytäntöjen kehittämistä. Vahvistetaan hyvän keskustelun ja mielipiteen vaihtamisen kulttuuria yhteiskunnassa jo lapsesta lähtien perustuslaillinen sanan- ja mielipiteenvapaus turvaten. ”

Leikkaukset

Mitä tiedämme leikkauksista?

- Koko:** noin miljardi suhteessa vuonna 2023 laadittuun julkisen talouden suunnitelmaan (ns. tekniseen kehykseen) vaalikauden aikana.
- Kehy/bktl-suhde laskee noin 0,37 %:iin. Tosin: suhde on vaalikaudella epärelevantti mittari, koska kehy-rahojen koostumus on hyvin erilainen (Ukraina-painotteinen) verrattuna viime vuosiin
- Kohdentuminen:** Huomioidaan tehdyt sitoumukset.
- Poissuljettuja ainakin: Ukraina, ilmeisesti isolta osin myös järjestöt
- Jaksotus:** Painotus loppuvaalikauteen, toteutus asteittain
- Ehdot:** On tulkittavissa, että leikkaukset kehitysyhteistyöhön voivat kasvaa, mikäli hallituksen muut sopeutustavoitteet (esim. 2 miljardia euroa talouskasvun ja työllisyyden kohentumisen myötä) eivät täysin muilta osin toteudu.
- Budjetin rakenne** Ukrainan tuille oma momentti, merkitsee siirtoa varsinaisesta kehitysyhteistyöstä.
- Myös laina- ja sijoitusmuotoisesta kehitysyhteistyötä leikataan (60 milj. € vuositasolla).
- Lähtökohta: ei kasvua ennen kuin valtiontalous on tasapainossa

Rahoitus pähkinänkuoressa

- **Leikkaukset ovat yhteenlaskettuna noin miljardi:** Ulkoministeriön hallinnoimalta ”varsinainen kehitysyhteistyö” -momentilta ja laina- ja sijoitusmuotoisesta kehitysyhteistyöstä vähennetään hallituskauden aikana vuonna 2023 laadittuun valtiontalouden tekniseen kehykseen verrattuna yhteensä 1030 miljoonaa euroa. Leikkaukset kertyvät näin:
 - 790 miljoonaa euroa varsinaisesta kehitysyhteistyöstä (vuodet 2024-27 yhteensä)
 - + 240 miljoonaa euroa laina- ja sijoitusmuotoisesta (vuodet 2024-27 yhteensä)
 - = **1030 miljoonaa euroa**
- Varsinaisen kehitysyhteistyön **isoimmat leikkaukset ajoittuvat hallituskauden jälkipuoliskolle**
- Laina- ja sijoitusmuotoisen leikkaukset jaksotetaan tasaisesti: 60 miljoonaa euroa vuosittain.
- **Ukrainalle erillismomentti:** Ukrainan nykyinen kehitysyhteistyörahoitus (38 milj. € vuosittain) siirretään uudelle erillismomentille ja siihen lisätään 20 MEUR. Kokonaissumma 58 milj. € vuosittain.

Leikkausten jaksotus

Taulukon luvut: ennakoidut määrärahatasot kunakin vuonna miljoonina euroina

	2023	2024	2025	2026	2027	Tek.2027*
A: Varsinainen kehitysyhteistyö –momentti	713	622	629	604	601	900
B: Uusi Ukrainan erillismomentti	0**	58	58	58	58	0**
C: Laina- ja sijoitusmuotoinen kehy	130	70	70	70	70	?
A+B: Varsinainen kyt + Ukraina	713	680	687	662	659	
A+B+C: varsinainen kyt + Ukraina + laina- ja sijoitus	843	750	757	732	729	

$$659 - 713 = -54$$

$$659 - 713 - 20 = -74$$

$$659 - 900 = -241$$

Ukrainaan v.-24
lisättävä
määräraha

* Vuoden 2027 määrärahataso vuonna 2023 laaditun julkisentalouden suunnitelman mukaan

** Ukrainan tuki sisältyy vuonna 2023 ja vuoden -27 teknisessä kehyksessä varsinaiseen kyt-momenttiin

Huomioita kansalaisjärjestöjen rahoituksesta

Miten toteutetaan nämä kansalaisjärjestöjen tukeen tarkoitetut kirjaukset:

- Selvitetään kehitysyhteistyöhön tehtävän lahjoituksen vähentämistä verotuksessa tai vapaaehtoisen lahjoituksen tekemistä verotuksen yhteydessä.
- ”Kotimaisten järjestöjen mahdollisuuksia kansainvälisen rahoituksen (esim. EU, YK, säätiöt) hankintaan sekä monitoimijahankkeisiin osallistumiseen vahvistetaan”

Fingon suosituksset hallitusohjelmassa

Yleistä

Fingon hallitusohjelmasuositukset jakautuivat kestävän kehityksen eri osa-alueille. Tekstisuosituksia oli runsaasti, ja kokoavana ajatuksena oli suositus kestävän kehityksen hallitusohjelmasta. Suositukset eivät juurikaan tule esille hallitusohjelmassa. Kestävä kehitys näkyy ohjelmassa hyvin heikosti. Jossain määrin myönteistä on, että kehitysyhteistyön asemaa heikennetään hallitusneuvotteluiden poliittinen asetelma huomioiden ennakoitua vähemmän.

Suosituksista lähes mikään ei näy julkikirjoitetusti hallitusohjelmassa. Kokoava suositus kestävän kehityksen hallitusohjelmasta ei tule myöskään esille. Syyinä voidaan olettaa olevan hallituspuolueiden aatteellisten lähtökohtien eroavaisuuden suhteessa Fingon kokoamiin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin. Hallitusohjelma ei kuitenkaan julkikirjatusti estä useita Fingon suositusten edistämistä.

Fingo piti myös esillä kehitysyhteistyön merkitystä – arvoa maailman yhteiselle kehitykselle ja hyötyä Suomelle – yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Tässä mielessä hallitusohjelma ei ole niin kielteinen, kuin osan hallituspuolueiden linjausten perusteella olisi voinut odottaa. Vaalien alla julkisuuteen esitettiin nykyisistä hallituspuolueista esimerkiksi tavoitteita kehitysyhteistyön tosiasiallisesta lakkauttamisesta muutamaksi vaalikaudeksi*. Hallitusohjelman kansainvälistä politiikkaa koskevassa osiossa kuitenkin tunnustetaan kehitysyhteistyön arvo osana ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja sitoudutaan tärkeisiin pitkän aikavälin periaatteisiin, kuten sääntöpohjaisuuteen ja monenkeskisyyteen ulkopolitiikassa. Ihmisoikeuksien ja demokratian arvo tunnustetaan ulkopolitiikan perustana. Määrärahaileikkaukset – vaikka ovat kielteisiä – eivät lamauta suomalaista kehitysyhteistyötä.

* Perussuomalaiset, eli valtiovarainministeripuolue ja toinen isoista hallituspuolueista, ehdotti useassa ulostulossaan, että kehitysyhteistyötä rahoitettaisiin vain ylijäämäisestä budjetista. Koska valtion budjetin näkymät tälle ja tulevallekin vaalikaudelle ovat alijäämäiset, tämä olisi tarkoittanut kehitysyhteistyön väliaikaista lakkauttamista.

Kestävä kehitys

Suositus	Toteuma	Huomiot
Suomi toteuttaa kansallisen kestävän kehityksen toimikunnan strategian toimenpiteitä kokonaisvaltaisesti ja ihmisoikeusperustaisesti, huomioimalla yhtä lailla sosiaalisen, kulttuurillisen, taloudellisen ja ekologisen kehityksen.	● Ei kirjauksia. Kuitenkin hallituksen toiminnan periaatteissa viitataan epäsuorasti kestävään kehitykseen.	Hallituksen toiminnan periaatteita kuvataan näin: ”Hallitus rakentaa toimivaa, turvallista ja oikeudenmukaista yhteiskuntaa, jossa kansalaisten mahdollisuudet menestykseen ja hyvinvointiin turvataan ylisukupolvisesti.” (luku ”Toiminnan periaatteet”, s. 7)
Hallituskauden aikana laaditaan selonteko, joka kuvaa Suomen nykytilanteen Agenda2030:n toteuttamisessa ja hallituksen toimet sen edistämiseksi.	● Ei kirjauksia.	

Turvallisuus

Suositus	Toteuma	Huomiot
Suomi laatii koko ulkopolitiikan kattavan tasa-arvostrategian.	● Ei kirjauksia.	Tasa-arvo mainitaan kuitenkin Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana.
Suomi vaikuttaa inhimillisen turvallisuuden edistämiseen ja demokratian, ihmisoikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon puolustamiseen kansainvälisillä foorumeilla, kuten YK:ssa, EU:ssa ja Natossa.	● Riittävät kirjaukset	<ul style="list-style-type: none">”Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia. Tiivis yhteistyö kumppanimaiden kanssa, hyvät kahdenväliset suhteet sekä monenkeskisen kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ja vahvistaminen ovat Suomen kansainvälisten suhteiden kulmakiviä.” (luku 8 ”uuden aikakauden ulko- ja turvallisuuspolitiikka”, s. 156)Tekstissä myös mainitaan kv-yhteistyöhön ja kv-organisaatioihin sitoutuminen.Myös kirjaus inhimillisestä turvallisuudesta oikeuspolitiikan yhteydessä: ”Suomi vaikuttaa inhimillisen turvallisuuden edistämiseen ja ehkäisee eriarvoistumista turvallisuudessa.” (luku 10 ”Turvallinen ja kriisinkestävä oikeusvaltio”, s. 176)
Suomi investoi kansainväliseen rooliin rauhanvälitystyön osaajana ja nykyistä pitkäkestoisemman rauhanrakennuksen tukijana. Lähtökohtana Suomen tukemalle rauhantyölle on tiivis yhteistyö valtion ja kansalaisyhteiskunnan välillä. Suomi määrittelee rauhantyöhön kohdennettavan budjettiosuuden, ja rahoittaa rauhanrakennusta jatkossa myös puolustusmenoista.	● Osittaiset kirjaukset: puuttumaan jäävät kirjaus rauhantyöhön kohdistettavasta budjettiosuudesta ja selkeä kirjaus investoinnista rauhantyöhön	<ul style="list-style-type: none">”Hallitus edistää tehokasta rauhanvälitystoimintaa.” (luku 8 ”Uuden aikakauden ulko- ja turvallisuuspolitiikka”, s. 158)”Hallituksen tavoitteena on edistää ja kasvattaa suomalaista rauhanvälitysoosaamista. Hallitus edistää keinoja laajentaa suomalaista rauhanvälitystoimintaa yhteistyössä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.” (luku 8.4 ”Kokonaisvaltainen kehityspolitiikka”, s. 166)

Globaali vastuu

Suositus	Toteuma	Huomiot
<p>Suomi noudattaa kestävän kehityksen toimikunnan strategiaa ja kehityspolitiikan ylivaalikautista selontekoa sekä varmistaa, että kehityspoliittiset tavoitteet huomioidaan johdonmukaisesti myös muilla hallinnonaloilla kuin ulkoasiainhallinnossa. Tavoitteiden mittauksessa kiinnitetään huomiota erityisesti eriarvoisuuden vähenemiseen.</p>	<p>● Ei kirjauksia.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Kehityspolitiikan ylivaalikautiseen selontekoon ei viitata, sen sijaan todetaan, että ”Hallitus linjaa osana kansainvälisen talous- ja kehitysyhteistyön selontekoa kehityspolitiikan painopisteistä ja laatii kehitysyhteistyörahoitukselle useamman vaalikauden mittaisen suunnitelman.” (luku 8.4 ”Kokonaisvaltainen kehityspolitiikka”, s. 165).• Kehityspolitiikassa eriarvoisuuden vähentämiseen ei kiinnitetä julkilausutusti huomiota.
<p>Suomi varmistaa, että sen kansainvälisten sitoumusten mukainen tavoite siitä, että maan bruttokansantulosta kanavoidaan 0,7 prosenttia kansainväliseen kehitysyhteistyöhön ja 0,2 % vähiten kehittyneille maille, toteutuu sovitus- ja aikataulussa. Varmistetaan myös, että riittävä osuus varsinaisista kehitysyhteistyömäärärahoista kohdennetaan kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhön ja vähintään 85 % toimista tukevat sukupuolten tasa-arvoa. Laaditaan vuosittaiset euromääräiset korotustasot ja kohdennukset kuvaava suunnitelma, jonka toteutuksen myötä kehitysyhteistyömäärärahat korotetaan kansainvälisten sitoumusten mukaiselle tasolle.</p>	<p>● Puutteelliset kirjaukset.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Puuttumaan jäivät viittaukset 0,2 % ja 85 % tavoitteisiin.• Kehitysrahoituksen 0,7 % tavoitteeseen viitataan epämääräisesti: Suomi on ”historiallisesti sitoutunut [...] tavoitteeseen” → epäselväksi jää, onko Suomi yhä siihen sitoutunut.• Kansalaisjärjestöjen rahoitukseen viitataan myönteisesti: hallitusohjelma korostaa kansalaisjärjestöjen roolia kehitysyhteistyössä.• Kehitysyhteistyörahoituksen suunnitelmaan viitataan hieman epäselvästi: ”[hallitus] laatii kehitysyhteistyörahoitukselle useamman vaalikauden mittaisen suunnitelman.” → Epäselväksi jää, mikä on suunnitelman tarkoitus: onko tarkoituksena päästä kaikkiin kehitysrahoituksen tavoitteisiin.• Kehitysyhteistyön rahoituksesta leikataan merkittävästi.

Kestävä hyvinvointi ja osallisuus

Suositus	Toteuma	Huomiot
<p>Suomi edistää demokratiaa tukemalla kansainvälisesti monimuotoisten kansalaisyhteiskuntien toimintaedellytyksiä. Kehityspoliittinen kansalaisyhteiskuntalinjaus päivitetään. Kansalaisyhteiskuntasuurlähettiläs nimetään Suomessa, ja asiaan myötävaikutetaan EU:ssa ja YK:ssa.</p>	<p>● Puutteelliset kirjaukset.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Kansainvälisen politiikan yhteydessä monimuotoisten kansalaisyhteiskuntien tukeen viitataan ja yhteys kansalaisyhteiskunnan ja demokratian välillä vaikuttaa olevan tiedostettu: "Toimiva demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta ovat kestävän yhteiskunnallisen kehityksen edellytyksiä, joita hallitus tukee." (luku 8.4 "Kokonaisvaltainen kehityspoliittikka", sivu 165)• Ei kirjausta kehityspoliittisen kansalaisyhteiskuntalinjauksen päivityksestä.• Ei kirjausta kansalaisyhteiskuntasuurlähettilästä.
<p>Suomi varmistaa kansalaisyhteiskunnan toiminta-, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ja kehittää edelleen päätöksenteon ja tiedonsaannin avoimuutta kotimaassa sekä osana kansainvälistä yhteistyötä ja kehityspoliittikkaa.</p>	<p>● Puutteelliset kirjaukset. Eryityisesti kansainvälisen yhteistyön osalta kirjaukset jäävät puutteellisiksi.</p>	<p>Kehityspoliittisessa osuudessa suomalaisten kansalaisjärjestöjen rooli tunnustetaan, mm. näin: "Kansalaisjärjestöillä on tärkeä rooli Suomen kehitysyhteistyön tavoitteiden toteuttamisessa" (luku 8.4, s. 165)</p>

Kestävä talous

Suositus	Toteuma	Huomiot
Suomi edistää kansainvälisesti YK:n kestävän kehityksen rahoituksen toimintasuunnitelmaa suunnitelmallisesti ja aloitteellisesti kestävän kehityksen edellytysten varmistamiseksi.	● ei kirjauksia.	
Suomi säättää YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden toimeenpanemiseksi lain, joka velvoittaa yritykset huolehtimaan toimintansa ihmisoikeusvaikutuksista.	● ei kirjauksia.	”Kehitetään yritys vastuusääntelyä EU:n ja OECD:n tasolla.” (luku 6.1 ”Nostetaan yrittäjyyden ja omistajuuden arvostusta”, s. 99); eli ei aietta kansallisesta yritys vastuulaista.
Suomi vahvistaa kestävän kehityksen budjetointia sekä käyttää toimintansa suunnittelussa ja seurannassa – erityisesti talouspolitiikassa – kestävän hyvinvoinnin indikaattoreita. Näillä tarkoitetaan mittareita, jotka kertovat bruttokansantuotetta paremmin kansalaisten hyvinvoinnista ja päätösten ekologisesta kestävydestä sekä huomioivat Suomen ulkopuoliset kestävän kehityksen vaikutukset.	● ei kirjauksia.	
Suomi laatii nykyisen Verotus ja kehitys -toimintaohjelman (2020–2023) jatkoksi kaikkia olennaisia hallinnonaloja koskevan Verotus ja globaali oikeudenmukaisuus -toimintaohjelman. Sen toteutuksen myötä Suomi torjuu aggressiivista verosuunnittelua ja verovälttelyä, lisää veronmaksun ja omistusten avoimuutta kattavalla veroraportoinnilla sekä edistää näitä tavoitteita EU:ssa ja kansainvälisesti. Lisäksi Suomi vahvistaa kehittyvien maiden veropohjaa täyttämällä ja ylläpitämällä ATI-aloitteen sitoumukset.	● ei kirjauksia.	Kansainväliseen vero-oikeudenmukaisuuteen viitataan hyvin väljästi hallitusohjelmassa näin: ”Hallitus seuraa kansainvälisiä verohankkeita ja vaikuttaa aktiivisesti verotuksen kansainvälisen kehitykseen. Verotustoimivallan tulee jatkossakin säilyä pääasiassa kansallisella tasolla. Verotuottojen jakautumisessa kansainvälisesti keskeistä pitäisi jatkossakin olla se, missä on arvoa luovaa, innovatiivisuuteen sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan perustuvaa liiketoimintaa.” (Luku 1.3 ”Veropoliittikka”, s. 14)

Kestävä sivistys ja opetus

Suositus	Toteuma	Huomiot
Suomi laatii kansallisen strategian globaalien kansalaiskasvatuksen valtavirtaistamiseksi osaksi elinikäistä oppimista, tuo yhteen eri politiikanalat ja hyödyntää formaalin, non-formaalin ja informaalin oppimisen mahdollisuudet globaalille kansalaiskasvatukselle.	● ei kirjauksia.	
Suomi varmistaa tarvittavan tuen toteuttaa kansallisiin opetussuunnitelmiin sisällytettyjä YK:n Agenda 2030 tavoitteita, jotta koulutus tukee kasvua vastuuseen itsestä, perheestä, yhteisöistä, yhteiskunnasta ja maailmasta ja luottamusta oppijoiden kykyihin osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan.	● ei kirjauksia. Kuitenkin ohjelmassa on saman suuntaisia kirjauksia.	Samana suuntaisesti, esim. ”Edistetään demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen hyvien käytäntöjen kehittämistä.” (luku 10.2 ”Suomalaisesta oikeusvaltiosta ja demokratiaa vahvistetaan”, s. 192)

Ilmasto ja ympäristö (1/2)

Suositus	Toteuma	Huomiot
<p>Suomi edistää kansainvälisen ilmasto- ja biodiversiteettirahoituksen toimeenpanoa hyödyttäen myös Suomea: kanavoitu rahoitus vähentää painetta siirtolaisuuteen, tukee vakaata yhteiskuntakehitystä ja edistää suomalaisyritysten kestävien liiketoimintamallien kansainvälistymistä. Suomi jatkaa edelläkävijänä näiden globaalien ihmiskunnan hyvinvointia ja taloutta uhkaavien kriisien ratkaisijana. Rahoituksen kautta Suomi osoittaa tukevensa kansainvälisiä pelisääntöjä, joita vastaan autoritääriset voimat ovat hyökänneet.</p>	<p>● ei kirjauksia.</p>	<p>Ohjelmassa on kuitenkin jotain myönteistä tavoitteellisuutta ilmastoasioissa. Esimerkiksi visioksi energiapolitiikassa asetetaan, että Suomi ”nousee puhtaan energian ja ilmastokädenjäljen edelläkävijäksi.” ja ”Hallitus edistää Suomen asemaa edelläkävijänä valmistelemalla hiilinegatiivisuutta tavoittelevan uuden energia- ja ilmastostrategian, jonka keskeisenä osana on teollisuuden puhtaan siirtymän ja investointien edistäminen” (luku 7 ”Puhtaan energian Suomi”, s. 133).</p> <p>Kansainväliseen ilmastopolitiikkaan ei juuri viitata.</p>
<p>Suomi päivittää kansainvälisen ilmastorahoituksen toimeenpanosuunnitelmansa ja lisää kansainvälistä ilmastorahoitustaan, vähintään vuonna 2025 voimaan astuvan maailmanlaajuisen ilmastorahoitusvelvoitteen mukaisesti.</p>	<p>● ei kirjauksia.</p>	
<p>Suomi edistää globaalisti nopeaa ja oikeudenmukaista vihreää siirtymää ja kohdentaa ilmastotoimensa vähentämään globaalia ilmastoeriarvoisuutta. Siirtymän tuotantoketjujen ja rahavirtojen aiheuttamia kansainvälisiä ulkois- ja heijastevaikutuksia seurataan tarkasti ja mahdollisia negatiivisia ihmisoikeusvaikutuksia minimoidaan määrätietoisesti.</p>	<p>● ei kirjauksia.</p>	<p>Vihreään siirtymään viitataan lähinnä liiketoimintamahdollisuutena suomalaisille yrityksille, esim. näin: ”Vihreän siirtymän ja cleantech-investointien edistämiseksi ja uuden toiminnan houkuttelemiseksi Suomeen yrityksille tarjotaan vakaat ja ennustettavat toimintaedellytykset.” (luku 7.1 ”Edullista, puhdasta ja toimitusvarmaa sähköä suomalaisille ja heidän työpaikoilleen”, s. 135)</p>

Ilmasto ja ympäristö (2/2)

Suositus	Toteuma	Huomiot
Suomi toimii etupainotteisesti ja strategisesti vihreän teknologian siirron ja -rahoituksen alalla kehittämällä uusia, innovatiivisia rahoitusmekanismeja, kuten hiilen entistä systemaattisempaa hinnoittelua ja ympäristölle haitallisten, markkinoita vääristävien tukien uudelleenohjausta globaalia ilmastokestävyyttä turvaaviin toimiin. Innovatiivisilla mekanismeilla voidaan ohjata rahoitusta ilmastotyöhön kehitysavun budjettikehyksen ulkopuolelta.	● ei kirjauksia.	
Suomi on kokoaan suurempi vaikuttaja ilmastodiplomatian keinoin sekä osoittaa esimerkkiä omalla tasa-arvoa edistävällä ilmastoulkopolitiikallaan. Kansainvälisellä tasolla Suomi edesauttaa kaikkien toimijoiden osallistumisen ilmastopolitiikkaan ja vihreän siirtymän markkinoille.	● ei kirjauksia.	Samaan suuntaan todetaan kuitenkin: ”Suomen kädenjälki ilmastopolitiikassa on sen kokoa suurempi.” (hallituksen visio, s. 6).
Suomi päivittää ilmastoulkopolitiikan toimintaohjelman tulevalla hallituskaudella. Ulkopoliitikalle laaditaan ilmasto- ja luonnonsuojelutavoitteet. Päivitysprosessi on avoin, läpinäkyvä ja osallistava.	● ei kirjauksia.	

Kiitos!

Lisätietoja antavat:

Silla Ristimäki

Asiantuntija, kehityspolitiikka

silla.ristimaki@fingo.fi, 050 317 6702

Emilia Runeberg

Asiantuntija, ilmastotyö

emilia.runeberg@fingo.fi, 050 317 6686

Ilmari Nalbantoglu

Johtaja, vaikuttamistyö

ilmari.nalbantoglu@fingo.fi, 050 317 6693

Rilli Lappalainen

Johtaja, kestävä kehitys

rilli.lappalainen@fingo.fi, 050 561 3456